: 27

ל) [לעיל ג:], ב) [לעיל ג: וש"נ], ג) נדרים כ: [שבועות

כח:ז. ד) ונדרים כח:ז.

ה) [לקמן יב:], ו) גיטין סד.

ע"ם,

הגהות הב"ח

(מ) גמ' ואני אפלגיה דדיבורא משמע אמרי וכו' או אסיפא ומינה:

דריבורא משמע ואי משוס: (ג) רש"י ד"ה רישא וכו' ואילו ברישא

דרישא מודה ר׳ שמעון לרבנן דחסור:

(ד) ד"ה וחיתשינ הד"מ עם ד"ה ולר' שמעון וכו' אלאאחדא: (ה) ד"ה איבעית

אימא וכו׳ במתניתין דנדרי

כצ"ל ומיבת הואיל נמחה:

משמע ועלי וכו׳ דאמר ונקנוע ועלי זכו למנת ועלי: (1) ד"ה אי אמרת וכו' בסיפא דאידך וכו'

חבא כי הם מילתם למיתני

איכא למימר מי

עביד

ז ואיתשיל הד"א עם

מהלכות נדרים הלכה א ופ"ב מהלכות נזירות הלי א סמג לאוין רמב טוש״ע יו"ד סימן רלב סעיף א: א ג ד ה מיי פ"ח מהל" נזירות הל' יט:

נוסחת הריב"ן א] לרבינא: ב] מתירים לי: ג] ור"ש אוסר בלא: ד] לגלח: ה] אפלגא ומינה: קאי: ז] אנטריך: ח] דליתני:

מוסף רש"י

דאפילו לא נזר אלא מאחת מהן. או מן חרלן או מן זג, הרי זה מיר וכל חו מן זג, הרי זה מזר וכנ דקדוקי מירות עליו (לעיד ג). מחדא מנייהו אישתרי. דכי היכי דכי נאסר באחד נאסר בכולן לרבנן, הכי נמי כי הותר כאמל הומל ככולן (ראמ״ה בשתו). הרי עלי לגלח חצי נזיר. דאמר הרי עלי להביא חלי הרבנותיו של גילוח נזיר אחד (לקמן יב:).

פי' הרא"ש סיפא דנזר מכולהו ואיתשיל מחדא קיבל עליו נזירות בסתם ואח"כ בא לפני חכם ונתחרט על . מתים ואמר כסבור הייתי שחכמים מתירים לי שא״א לי להיות בלי יין או בלי לטמא למתים לרבנן סוף נזיר כתחילת נזיר כמו בקבלת נזירות אם קיבל צליו דבר אחד חל עליו כל תורת נזיר ה״ה נמי סוף נזיר אם נשאל על א' הותר הכל הכא⁽¹⁾ מודה מטעמא דפרישי׳ דסוף נזיר כתחלת נזיר ור׳ נמי סבר סוף נזיר כתחלת נזיר ואפילו למאן דאית .... הותר כולו הכא מודה כי היכי דבתחלת נזיר אינו וויכי ובחודות נויד אינו נזיר עד שיזיר מכולן ה"נ לענין חרטה לא הותר עד שיתחרט על כולו: נדרי זירוזים מפרש התם היה מוכר חפץ ואמר קונם שאיני פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל ושניהם רוצי׳ בג׳ דינרים שניהם מותרים שכל אחד נתכוון לזרז חבירו ולא יו ולבו שוין לשם נדר: נדרי שגגות כגון קונם אם אכלתי ושתיתי ונזכר שאכל ושתה לא הוי נדר דאמרינן האדם בשבועה פרט לאנוס ובשעה שנדר פוט לאנוט ובשעוו שנוד היה סבור שלא אכל ולא היה בדעתו לידור ואנוס הוא מחמת שכחה: נדרי הבאי קונם אם לא נודי הבאי קונט אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים אם לא ראיתי אינו נדר שכן זין כשרואים דבר מופלג ומשונה מוסיפין עליו ישר ומדברי/ לשון . הבאי וגוזמא : נדרי אונסים הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר כיון שעכבו

ולרבי שמעון. כי היכי דבתחלת המירות לריך שיזירי גם בסוף הנזירות לריך לשאול ולהתיר כולן: ראר בעית אימא בנדר אונסין. זה חשיב אונס שאינו יכול לחיות בלא יין: בדרי זירוזין. כגון שהמוכר אומר קונם ככר זה עלי אם אתן לך חפץ זה בפחות

> ככר זה עלי אם אתן לך יותר משני דינרים ורצון שניהם לקנות בג' דינר ה"ז נדרי זירוזין בן ואין לריכין עוד שאלה למ״ד: מדרבנן: בדרי שגגות. קונם ככר זה אם אכלתי היום ושכח שאכל היום: נדרי אונסים. מפרש בנדרים (דף מ.) כגון שהדירו חבירו שיאכל אצלו ביום פלוני ואירע לו אונם שלא יכול לבא אצלו אם צריך לשאול על אותו נדר מדרבנן פליגי בה אמוראי התם: בדרי הבאי. מפרש התם פי׳צ בנדרים (כד:) וא"ת ומי דמי התם בשעת הנדר לא ידע האונס דהא סבור לילך ולאכול וגמר ונדר ולהכי לריך לשאול מדרבנן למ"ד אבל הכא בשעת הנדר ידע האונס ומסתמא לא גמר ונדר ואיכא למימר דלכ"ע לא בעי שאלה ומפ׳ ר״ת דמתניתין נמי איירי שהאונס בא אחרי כן כגון לבשעת הנדר היה בריא וחזק ויכול לחיות בלא יין ולבסוף החליש או תחלה היה עשיר ולא היה לריך ליטפל למתים ולבסוף העני אי נמי מייתי ליה דין זה דו היכא דאין פיו ולבו שוין דפליגי בהא התם אמוראי אי בעי שאלה מדרבנן והכי נמי פליגי הכא: הגה"ה וכמו כן במתניתין פיו היה להיות נזיר מיין אבל לבו לא היה ומה דאמר אבל כסבור הייתי ה] בלבים כשעשיתי הנדר: הריבר נזיר ועדי לגלח נזיר. כים הריני נזיר בעלמוז חייב בנזירות ולהביא קרבנותיו ועלי⁸ לגלח מיר אחר ולהביא קרבנותיו השתאי מזירות חייל עליה ועתה 10 לריך לגלח מיר אחר ולהביא קרבנותיו: חבירו ואמר ואני. פירוש ואנייי ועלי לגלח נזיר אחר חייל עליה [נזירות] וגם מגלחת של מיר אחר: ראם היו פקחין מגלחין זה את זה. פירוש כל אחד ואחד יעשה נזירותו שלשים יום ומביא קרבן בעבור חבירו ומפטרי מידי דהוה אאיניש בעלמא אם היה מביא קרבן עבורו שפטריי וגם זה נפטר ממה שנדר לגלח לאחר שהרי גלח לאחר נמצא כי כל אחד לא יביא אלא קרבן א' ואפ"ה [ילא] נמינו ידי ו] נדריה שהרי בלאו אחר בי עשה נזירות שלשים יום וגילח לחבירו: ראם לאו. שאין להם פקחות זה אלא כל אחד הביא קרבן לעצמו צריך לגלח למיר אחר ולהביא קרכנותיו תחתיו: ושבוע חבירו

כוליה דיבור של הראשון משמע וחייב השני להיות נזיר ולגלח או דלמא על פלגיה דיבורא משמע ולא קבל עליו השני אלא או נזירות או מגלחת לאחר: מדקאמר ואני ועדי ש"מ. אם לא אמר שני הדבורים דפלגא זה דריבור׳ משמע: ובורה. כלומר גם זה תיפשוט ממתניתין מדקאמר ועלי לגלח ש"מ ואני על תחילת דיבורו משמע: לעולם ואני אבודיה דיבוריה משמע ואי משום ועדי מאי קאמר משמע: בחד מידתא. כלומר ומה שקבלתי כבר נזירות מגלחתםי לאחר כמודי דרך בני אדם לכפול (על) לשונן והוא הדין דאם לא אמר ועלי דמחייב במיר ותגלחת אדיבור קמא: רישבוט חבירו ואמר ואני ועדי דגדח חצי נזיר. מי איכא תרתי מילי והרי הראשון לא קבל עליו לל דבר אחד:

בושום רישא דצריבא. דאינטריך למיתני ועלי לאשמועינן דואני לא קאי אלא אפלגא דדיבוריה וחנא סיפא דעלי אע"ג

אונס לא הוי נדר דאדעתא דהכי לא נדר: ד' נדרים 637 הללו צריכים שאלה לחכם ולא בפתח חרטה דכל נדר נמי ניתר ע"י חרטה אלא אע"ג דלא נדרים נינהו צריד לילד לחכם יהית זו כם שהחד הזכם האת בשהו הניסות להים להים היה להושה היה את הלה בל היק ושלא לממא למתים רבנן סברי ויתיר לו שלא יקיל ראשו בנדרים וכמתני: נמי אנוס הוא שאינו יכול לחיות בלא יין ושלא לממא למתים רבנן סברי כשמואל דלא בעי שאלה ור"ש אוסר עד שיתיר לו כרב אסי וק"ק דלא דמי לנדרי אונסי: דהתם בשעה שנדר לא ידע באונס

שאירע לאחר מכאן אבל הכא בשעה שנדר ידע זה האונס ותירץ הר"מ דמ"מ טעמא דמתני' כמו טעמא דנדרי אונסים דהתם

רישה כגון דנור מחדה כו'. א] וחילו (ג) אולרבנן ברישה דרישה מודה ר"ש דאסור אע"ג דלא נדר בכולהו משום דהוי ליה מתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל: ואיסשיל מחדא. דקאמר אבל סבור הייתי שחכמים מתירין בז. ולרבנו דאמרי אפילו כי לא נזר אלא באחת מהן

הוי נזיר הכי נמי כי מיחשיל אחד מינייהו אישתרי נמי אכולהו והלכך הוא מותר: (ד) ולר"ש דחמר. לעולם חינו נזיר עד שיזיר מכולן בבת אחת כגון דאמר הריני נזיר סתם הכי נמי לכי מיתשיל לחכם אחדא מינייהו לא מפקע מירותיה מיניה עד דמיתשיל אכולהו והלכך הואיל דלא איתשיל אלא חדא משום הכי אוסר ר"ש: איבעית אימא בנדרי אונסין קא מיפלגי. במתניתין (ס) הואיל דנדרי אונסין הן הואיל דאין יכול לחיות בלא יין או שאין קוברין באותו מהום אלא זה. ל"א דבמתני להכי קרי להו אונסין דלבו אונסו שהוא סבור שיתירו לו חכמים דבכה"ג קרי ליה אונס כדאמרי׳ נמי במס׳ שבועות (דף כו.) דרב כהנא ורב אסי מר משתבע דהכי אמר רב ומר משתבע דהכי אמר רב וכי הוה אתי רב ואמר כחד מינייהו א"ל אידך ואנא בשיקרא אישתבעי א"ל רב לבך אנסך ומיפטרת: וקמיפלגי בפלוגחה דשמוחל ורב חסי. דתנו בפ"ד נדרים במסכת נדרים (כ:) ד' נדרים התירו חכמים וכו' והתם מפרש להו: **רבנן סברי.** דאין לריך שאלה כשמואל ומשום הכי שרי: ור' שמעון בו כרב אסי. דאוסר בלא שאלה לחכם ומשום הכי מיתסר כל זמן שלא התירו לו: בותבר' אמר הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ואני במקומו של נזיר אחר להביא קרבנותיו ביום תגלחתו: אם היו פקחין מגלחין וה את וה. מביא זה קרבנותיו של

דקביל עילויה או מירות או לגלח אבל

אתרוייהו לא משמע: ארישא או

אסיפא. ארישא משמע ואני בנזירות

כמותך או אסיפא משמע ואני

דו אגלח נזיר כמותך: מדאמר ואני

ועלי. מדקתני לתרוייהו ש"מ דהאי

דאמר ואני לא קאי אלא אפלגא

סודיבוריה ומינה מדקאמר עלי לגלח

83

ש"מ ואני אתחלת דיבוריה קאי והכי משמע ואני בנזירות כמותך

ועלי לגלח נזיר כמותך: וממאי דהכי הוא. כדקאמרת דואני אפלגא

דדיבוריה קאי דלמא אכוליה דיבוריה קאי. ואי אמרת לי כיון (ו) דאני

אכוליה דיבוריה חמשמע עלי למה לי איהו ודאי לא חמילטריך אלא

פירושי קמפרש למילתא דמשמע כמו דאמר עלי בהא מילתא: דאי נא

סימא הכי. דפירושי קא מפרש לה אלא דואני קאי אדיבורא דרישא

ועלי אדיבורא דסיפא סיפא דמתניתין דקתני הרי עלי לגלח כו׳ התם

למה לי כו׳: אי אמרת בשלמא רישא. דתני ועלי לריכא לך למימר

משום דקא מקבל בה בדיבורה בן (דסיפא) אהכי תנא בסיפא ש אידך מתניתין עלי דלא לריך אלא אי אמרת דעלי דרישא לא

לריכא דהא קאי ואני אכוליה דיבוריה השתא איכא למימר מי עבידת

כי הא מילתא שלמיתני תנא עלי ברישא דלא לריכא וסיפא דלא

לריכא אלא לאו שמע מינה ואני אפלגא דדיבוריה קאי שמע מינה:

עלי ברישא כצ"ל: הגהות מהר"ב רנשבורג אן רש"י ד"ה רישא וכו׳ ואילו וכו' נ"ב עיין א"מ: ב] ד"ה אא"ב וכו' דקא מקבל בה בדיבורה . (דסיפא) נ"ב עי' א"מ: (זקיפה) לכ עי לו מ: ג] תום' ד"ה נדרי וכו' ה"ז נדרי זרוזין ואין וכו' נמחק מלת ואין ונ"ב והן כנ"ל א"מ: ד] ד"ה נדרי ככ"כ מ"מ: דן ד"ה נדרי הבאי וכו' אי נמי מייתי ליה דין זה הכא כל"ל: ה] בא"ד הג"ה וכמו כן וכו' אבל כסבור הייתי היינו בלבי כשעשיתי הנדר זה וזה קרבנותיו של זה ויהו פטורים היינו נכפי כטעשינה החינ כצייל ונייב ויעויש בפיי הרא"ש על המשנה: 1] ד"ה ואם היו פקחין מגלחין זה את זה וכוי מלהביא קרבן אחר ואם לאו כל אחד ואחד מביא קרבנותיו שלו ולריכין מגלמין זה את זה וכו" ואפ"ה ילא נמי ידי שני נדרים כל"ל: להביא כל אחד ואחד קרבנות של נזיר מחר: גבו׳ איבעיא להו. אמר הריני מיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ולא אמר תו מידי: מהו. מי אמרי׳ האי דאמר ואני אכוליה דיבורא הגהות התוספות .1 ל"ל שיזיר בכולן. 2. מיבות "ה"ז נדרי זירוזין משמע והוי נזיר ומיחייב לגלח נזיר חתר: או דלמא הא דאמר ואני אפלגא דדיבוריה משמע. דחדא מינייהו הוא

או" נמחקות, ול"ל ולוקח אומר קונם כו'. 3. ל"ל ואין לריכין עוד שאלה ולמ"ד לריכין היינו מדרבון. 4. תיבת פי' נמחק. 5. ל"ל היינו בלבי. 6. ל"ל כי אמר. 7. תיבת בעלמו נמחק, ול"ל חייב עלמו. 8. ל"ל וכי אמר ועלי לגלח חייב עלמו לגלח ושכי פגפו כותב שכנו פגפו מיר אחר כו'. 9. כ"ל ומהשתא. 10. כ"ל ועוד. ועיבת ועתה נמחק. 11. ל"ל ואני נזיר. 12. ל"ל שנפטר. 13. תיבת נמי נמחק. 14. חיבות בלאו אחר נמחק. 15. ל"ל דאפלגא. 16. ל"ל וחגלחת. .17. ל"ל שכו.

פי' הרא"ש (המשך) בשעה שנדר הוי טעמא משום דאיז פיו ולבו שויז במתני׳ נמי בשעה שקיבל . עליו נזירות לא היה בדעתו לאסור עצמו ביין כי אם שאר דברים ולא היה פיו ולבו שויז הלכד לרבנז לא אמר בהדיא חוץ מן היין

יהוי נזיר הני מילי היכא דלא אניס בקבלת ייז אבל הכא דמחמת אונס אינו מקבל עליו ייז לא הוי נזיר כלל ובשם ר' יצחק. יוה ביה דוב להיד לא היא הוא היד ביקראו היד הבר היאה המלבות הובט אנו מקבל לגיק היד היד היד הבטריך לשתות יין או מצאתי דמתני מיירי כשקבל עליו נזירות מתם והיה דעתו לכל דין נזירות האירט לו מקרה או חולה שצריך לשתות יין או שה שהוצרך ליטמא למתים ועתה הוא אומר יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל הייתי סבור שאפילו היה בדעתי להיות נזיר בכל ענין היו חכמים מתירים לי מחמת האונס כ"ש דדין הוא שיתירו לי כי ודאי לדעת אלו האונסים לא קבלתי עלי ונ"ל שצריך להוסיף. על דבריו דאכתי לא דמי לגמרי לגדרי אונסים דהתם אימא דהאונס קודם שחל הנדר הלכך יש לפרש דהכא מיירי

65

מד׳ דינרין ה״ו נדרי זירוזין או² קונס רישא כגון דנזר מחדא לרבנן ¢דאמרי דאפי' לא נזר אלא מאחת מהן הוי נזיר ואסור ⁹לר' שמעון דאמר עד שיזיר מכולם מותר סיפא דנדר מכולהו ואיתשיל מחדא לרבנן דאמרי אפילו לא נזר אלא מאחת מהן הוי נזיר כי מתשיל מחדא מינייהו אישתרי לרבי שמעון דאמר עד שיזיר מכולם כי מתשיל גמי מההוא עד דמתשיל מכולהו משום הכי קתני ור"ש אוסר ואב"א בנדרי אונסין קא מיפלגי ובפלוגתא דשמואל ורב אםי דתנן ארבעה נדרים התירו חכמים נדרי זירוזין . נדרי הבאי נדרי שגגות נדרי אונסין ייואמר רב יהודה אמר רב אםי ארבעה נדרים הללו צריכין שאלה לחכמים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי תנא קתני יהתירו חכמים ואת אמרת צריכין שאלה לחכמים רבנן סברי כשמואל ור"ש כרב אםי: מתני' יהריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחים מגלחין זה את זה ואם לאו מגלחין נזירים אחרים: גמ' איבעיא להו שמע חבירו ואמר ואני מהו ואני אכוליה דיבורא משמע או דלמא אפלגיה דדיבורא משמע את"ל אפלגיה דדיבורא משמע ארישא או אסיפא תא שמע ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחים מגלחין זה את זה מדקאמר ואני ועלי דש"מ ואני אפלגיה דדיבורא (6) אמרי אין אפלגיה דדיבורא משמע מיהו ארישא או אסיפא מינה מדקאמר ועלי לגלח הש"מ ואני על תחילת דיבורא משמע א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא ממאי דהכי (3 לעולם אימא לך ואני אכוליה דדיבורא ואי משום ועלי מאי קאמר ועלי בהא מילתא דאי לא תימא הכי דקתני סיפא ®הרי עלי לגלח חצי נזיר ושמע חבירו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר התם מי איכא תרתין מילי אלא מאי קאמר עלי בהא מילתא הכא גמי כי קאמר עלי בהא מילתא א"ל רבא הכי השתא אי אמרת בשלמא רישא צריכא סיפא לא צריכא תני סיפא דלא צריכא משום רישא דצריכא אלא אי אמרת רישא לא צריכא סיפא לא צריכא תני רישא דלא צריכא ותני סיפא דלא צריכא אמר ר' יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן יהאומר לשלוחו

ואמר ואני. ולא [אמר] עוד [מהו] על

לולי ל"ל ואפילו למ"ד דנדר שהותר מקלתו לא הותר כולו הכא מודה.